

aan: Forum Standaardisatie

van: Information Dynamics

datum: 9 juli 2012

Aanmelding van een nieuwe standaard voor de 'pas toe of leg uit '-lijst

Voor dit type aanmelding geldt dat alle criteria van toepassing zijn en alle vragen beantwoord dienen te worden. U wordt als eerst gevraagd uw persoonsgegevens en de basisinformatie van de standaard te geven. Vervolgens dienen de criteriavragen beantwoord te worden. De criteria vallen uiteen in *criteria voor inbehandelname* en *inhoudelijke criteria*.

0. Persoonsgegevens indiener & relatie tot standaard

Deze gegevens worden door het Forum gebruikt om met u in contact te kunnen treden. De gegevens worden vertrouwelijk behandeld.

0.	Persoonsgegevens en relatie tot de standaard
0.1	Naam:
0.2	Organisatie: Information Dynamics BV, Voorburg (Nederland)
0.3	Functie:
0.4	Telefoonnummer:
0.5	E-mailadres
0.6	Welke relatie bestaat er tussen uw organisatie en de standaard? Information Dynamics heeft Metapatroon ontwikkeld en is de intellectuele eigenaar.
0.7	Zijn er (andere) overheidsorganisaties die de aanmelding van deze standaard ondersteunen? In opdracht van (Bureau) Forum Standaardisatie zijn a. modelleercasussen met Metapatroon uitgevoerd en b. door onafhankelijke derde partijen evaluaties van Metapatroon opgesteld. Voor documentatie ad a. zie Stelselmatige semantiek door Suwinet (BFS, april 2008), Oefenschema: basisregistraties enz. (BFS, juli 2008), Semantiek op stelselschaal: issues en oplossingsrichtingen (BFS, bijlagen B en D, juni 2009), Analyse van gerelateerde gegevens in het kader van RNI (BFS, bijlage F, oktober 2009), Praktijkmodellering van het begrip werkgever (BFS, bijlage B, december 2009) en Ingezetene, ontwerp van een contextueel-semantisch diagram met Metapatroon (BFS, augustus 2010). Voor documentatie ad b. zie Semantiek op stelselschaal: issues en oplossingsrichtingen (Novay, voor BFS, bijlage C, juni 2009) en Metapattern (RAND-Europe, voor Logius, mei 2010).

I. Basisinformatie aanmelding standaard

De basisinformatie van de standaard vormt de basis voor de toetsing tegen de criteria. Probeer hier zo volledig mogelijk in te zijn.

1.	Basisinformatie standaard(en) (In geval van een set van standaarden, meerdere malen invullen)
1.1	Volledige naam van de standaard Metapatroon (Engels: Metapattern) Opmerking: Metapatroon is nog nergens in formele zin erkend als standaard. Daarvoor is deze aanmelding bedoeld. Zie ook III.4.1.1.
1.2	Verkorte naam van de standaard Metapatroon (Engels: Metapattern)
1.3	Versie van de standaard, vaststellingsdatum en status Metapatroon is nog geen formele standard en kent als zodanig dus geen versie. Zie voor relevante opvatting over c.q. relativering van – belang van – versies o.a. III.1.1.2.
1.4	Oudere en aanstaande versies van de standaard inclusief (verwachte) publicatiedata en ondersteuningsstatus Niet van toepassing. Zie I.1.3.
1.5	Naam en vindplaats specificatiedocument (bij voorkeur URL of bijvoegen bij aanmelding) Voor een overzicht van notaties voor modelleerconstructen, zie o.a. Metapattern, development of notation . Talloze publicaties over Metapatroon beschikbaar op de website van Information Dynamics, o.a. in/via Metapatroon, handboek stelselmatig informatieverkeer (url: http://www.informationdynamics.nl/handboekmetapatroon/)
1.6	Naam van de standaardisatieorganisatie Information Dynamics
1.7	Kosten van deelname aan het standaardisatieproces (bijv. voor lidmaatschap) Geen. Zie ook III.1.3.1.
1.8	Kosten voor het verkrijgen van het specificatiedocument Geen.
1.9	Andere standaarden die genoemd worden in het specificatiedocument van de standaard Geen.

2.	Toepassings- en werkingsgebied van opname
2.1	Wat is het beoogde functioneel toepassingsgebied voor de standaard? Conceptuele informatiemodellering.
2.2	Wat is het beoogde organisatorisch werkingsgebied voor de standaard? Het werkingsgebied is stelselmatig. Dat staat als het ware haaks op organisatorische indeling. Metapatroon helpt voor ontwerp enz. van voorzieningen voor informatieverkeer dat (indien van toepassing) organisatorische grenzen overschrijdt, dwz stelselmatig.

II. Criteria voor inbehandelname

De criteria voor inbehandelname worden gebruikt tijdens de intake om te bepalen of een aanmelding correct is en binnen de scope van de lijsten valt. De vragen dienen altijd beantwoord te worden met Ja, Nee of Onbekend, gevolgd door een toelichting.

Criteria: De aanmelding is correct en valt binnen scope van de lijsten, d.w.z. de standaard:

- Is toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen en met (semi-)overheidsorganisaties;
- Draagt binnen het beoogde opnamegebied substantieel bij aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid;
- Is niet reeds wettelijke verplicht.

1.	Valt de aangemelde standaard binnen de scope van de lijsten?
1.1	Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen (semi-)overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi-)overheidsorganisaties en burgers of tussen (semi-)overheidsorganisaties onderling?
	Ja, zie I.2.2.
1.2	Is het beoogde functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van de standaard, voldoende breed om substantieel bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid?
	Ja, Metapatroon vormt daarvoor zelfs een onmisbare methode annex taal. Daarvoor staat de inherent stelselmatige oriëntatie garant.
1.3	Is het zinvol de standaard op te nemen, gezien het feit dat deze niet al wettelijk verplicht is voor het beoogde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied?
	Ja, erkenning is zinvol. Zie ook III.4.1.1. Nee, Metapatroon is niet wettelijk verplicht.

III. Inhoudelijke criteria

De inhoudelijke criteria worden gebruikt voor het expertonderzoek om te adviseren over het al dan niet opnemen van de standaard op één van de lijsten. Van u, als indiener van de standaard, wordt ook verwacht dat u de vragen die horen bij de inhoudelijke criteria beantwoordt. De vragen dienen beantwoord te worden met Ja, Nee of Onbekend en altijd te worden voorzien van een toelichting op het antwoord.

1. Inhoudelijk criterium: Open standaardisatieproces

Criterium: De ontwikkeling en het beheer van de standaard zijn op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze ingericht.

Vragen:

1.1	Is de documentatie voor eenieder drempelvrij beschikbaar?
1.1.1	Is het specificatiedocument beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
	Ja, zij het dat er geen sprake is van een enkel document. Ook Metapatroon is op zijn beurt pas in relevante context begrijpelijk. Dat vergt uitgebreide documentatie. Zie I.1.5.
1.1.2	Is de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (bijv. het voorlopige specificatiedocument, notulen en beschrijving besluitvormingsprocedure) beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
	Ja, de documenten over samenwerking met het Bureau Forum Standaardisatie, de evaluatie van Metapatroon door RAND en Novay, etc. zijn vrij beschikbaar.

1.2	Is het intellectuele eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar, zodat de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is
1.2.1	Stelt de standaardisatieorganisatie het intellectueel eigendomsrecht op de standaard m.b.t. bijvoorbeeld eventuele patenten- onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar?
	Ja, Metapatroon is royalty-free voor eenieder beschikbaar onder voorwaarde van verwijzing naar Information Dynamics als bronvermelding.
1.2.2	Garandeert de standaardisatieorganisatie dat partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de standaard hun intellectueel eigendomsrecht onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar stellen?
	Ja, Information Dynamics garandeert inzet om passende bijdragen van derde partijen royalty-free voor een ieder beschikbaar te stellen.

III. Inhoudelijke criteria: 1. Open standaardisatieproces (vervolg)

1.3	Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?
1.3.1	Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?
	Ja. Information Dynamics verwelkomt opbouwende bijdragen van wie dan ook.
1.3.2	Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?
	Ja. Omdat Metapatroon een nieuw paradigma voor informatiemodellering inhoudt (wat naar zijn aard dus nog vergaand onbegrepen is), is kwaliteitszorg vooralsnog geborgd door besluitvorming door Information Dynamics.
1.3.3	Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?
	Ja, zolang Information Dynamics als standaardisatieorganisatie fungeert zal zij ieder formeel bezwaar behandelen.
1.3.4	Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over doorontwikkeling en beheer van de standaard?
	Tot op heden is er geen regelmatig overleg georganiseerd. Zodra de standaard geaccepteerd is, zal Information Dynamics deze overleggen regelmatig verzorgen. Zie ook III.1.3.1.

1.3.5	Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld?
	Ja, zie ook III.1.3.1.

1.4	Is de standaardisatieorganisatie onafhankelijk en duurzaam?
1.4.1	Is de ontwikkeling en het beheer van de standaard belegd bij een onafhankelijke non-profit standaardisatieorganisatie?
	Tot nu toe is dit belegd bij het bedrijf Information Dynamics, maar Information Dynamics staat er voor open om hier een onafhankelijke non-profit organisatie voor in te zetten.
1.4.2	Is de financiering van de ontwikkeling en het onderhoud van de standaard voor tenminste drie jaar gegarandeerd?
	Ja.

III. Inhoudelijke criteria: 1. Open standaardisatieproces (vervolg)

1.5	Is het (versie) beheer van de standaard goed geregeld?
1.5.1	Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot versiebeheer van de standaard? (met o.a. aandacht voor migratie van gebruikers)
	De notatie en gebruik van Metapatroon is gepubliceerd op de website www.informationdynamics.nl . Information Dynamics wijzigde de notatie van Metapatroon gedeeltelijk in 2002. Zie ook Metapattern, development of notation .
1.5.2	Is het standaardisatieproces van de standaardisatieorganisatie zodanig goed geregeld dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de standaard?
	Naar het oordeel van Information Dynamics is dit het geval. Information Dynamics staat echter open voor aanvullende toetsingen in geval van wijzigingen van de standaard.
1.5.3	Is het belang van de Nederlandse overheid voldoende geborgd bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard?
	Ja, Information Dynamics gedraagt zich als solidair burger. Zie ook III.1.4.2.

III. Inhoudelijke criteria

2. Inhoudelijk criterium: Toegevoegde waarde

Criterium: De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de risico's en nadelen.

Vragen:

2.1	Verhoudt de standaard zich goed tot andere standaarden?
2.1.1	Kan de standaard naast of in combinatie met reeds opgenomen standaarden worden toegepast (d.w.z. de standaard conflicteert niet met reeds opgenomen standaarden)?
	Ja, voor zover (meer) traditionele methoden/talen voor conceptuele informatiemodellering als standaarden opgenomen zijn. Metapatroon kan o.a. 'functioneren' als/voor synthese.
2.1.2	Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven reeds opgenomen standaarden met een overlappend functioneel toepassings- en organisatorisch werkingsgebied? (Dit kan ook om een nieuwe versie van dezelfde standaard gaan.)
	Ja! Met Metapatroon kan een kwalitatief nieuw "werkingsgebied" gelden. Dat omvat de gebieden die vanwege de gehanteerde methode noodzakelijkerwijs beperkt bleven tot aparte/geïsoleerde functionele/organisatorische toepassingen. Stelselmatige inrichting dankzij Metapatroon biedt allerlei "meerwaarde," zoals realistische variëteitbeheersing met alle voordelen van kwaliteitsverbetering en kostenbesparing van dien.
2.1.3	Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven bestaande concurrerende standaarden die in aanmerking zouden kunnen komen voor opname?
	Ja. Er bestaat voor informatiemodellering op stelselschaal in methodisch opzicht geen concurrent. Dat hebben evaluaties door/namens (Bureau) Forum Standaardisatie bevestigd; zie O.0.7 voor bronvermeldingen.
2.1.4	Is de standaard een internationale standaard of sluit de standaard aan bij relevante internationale standaarden?

	Ja. De mogelijkheden voor aansluiting door Metapatroon zitten 'm in de paradigmasprong naar zgn multicontextualiteit, waardoor resultaten met thans gangbare modelleermethoden in ruimer verband opgenomen kunnen worden. Dat is overigens slechts de eerste stap naar hun stelselmatigheid. Voor optimale stelselmatigheid moet informatievoorziening radicaal vanuit stelselperspectief worden gemodelleerd enzovoort. Met Metapatroon is die overgang geleidelijk, dus ook optimaal beheersbaar mogelijk. Daarover bestaat allemaal documentatie. Dat is de reden dat er niet een enkel document bestaat, dat Metapatroon adequaat beschrijft. Zie ook I.1.5.
2.1.5	Draagt de standaard voldoende bij aan interoperabiliteit zonder dat aanvullende standaardisatieafspraken (zoals lokale profielen) noodzakelijk zijn?
	Ja, zie III.2.1.4.

III. Inhoudelijke criteria: 2. Toegevoegde waarde (vervolg)

2.2	Wegen de kwantitatieve en kwalitatieve voordelen van adoptie van de standaard, voor de (semi-)overheid als geheel en voor de maatschappij, op tegen de nadelen?
2.2.1	Draagt de adoptie van de standaard bij aan de oplossing van een bestaand, relevant interoperabiliteitsprobleem?
	Ja, sterker nog, pas dankzij Metapatroon valt het "interoperabiliteitsprobleem" zodanig te problematiseren, dat op de reële schaal van (maatschappelijk) informatieverkeer met digitale technologieën praktische oplossingen haalbaar zijn.
2.2.2	Draagt de standaard bij aan het voorkomen van een vendor lock-in (leveranciersafhankelijkheid)?
	Ja. Zo'n "lock-in" is niet eens aan de orde. Information Dynamics stelt geen beperkingen aan gebruik van Metapatroon anders dan bronvermelding.
2.2.3	Wegen de overheidsbrede en maatschappelijke baten voor de informatievoorziening en de bedrijfsvoering op tegen de kosten?
	Ja. Mits deskundig gebruikt, zijn met informatiemodellering volgens Metapatroon onmiddellijk (grote) voordelen haalbaar. Zie ook III.2.1.2.
2.2.4	Zijn de beveiligingsrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?
	Ja. Vanwege de stelselmatige strekking kan Metapatroon tevens instrumenteel zijn voor betere beheersing van diverse "beveiligingsrisico's."
2.2.5	Zijn de privacyrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?
	Ja. Door stelselmatige opzet van informatiebeer is samenhang zelfs zoveel mogelijk geborgd. Maar dat vormt tegelijk een potentieel risico voor o.a. privacy. Daarom moet vooral autorisatie onlosmakelijk op dezelfde stelselmatige leest geschoeid worden. Ook daaraan besteedt Information Dynamics op basis van Metapatroon met nadruk aandacht in publicaties.

III. Inhoudelijke criteria

3. Inhoudelijk criterium: Draagvlak

Criterion: Aanbieders en gebruikers hebben voldoende positieve ervaring met de standaard.

Vragen:

3.1	Bestaat er voldoende marktondersteuning voor de standaard?
3.1.1	Bieden meerdere leveranciers ondersteuning voor de standaard?
	Ja, in potentie onbeperkt.
3.1.2	Kan een gebruiker de conformiteit van de implementatie van de standaard (laten) toetsen?
	Ja, bij Information Dynamics.
3.2	Kan de standaard rekenen op voldoende draagvlak?
3.2.1	Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere organisaties gebruikt?
	Ja.

3.2.2	Wordt een vorige versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere organisaties gebruikt?
	Nee. Zie eerdere antwoorden die voor Metapatroon de notie van versies (sterk) relativeren.
3.2.3	Is de aangemelde versie backwards compatible met eerdere versies van de standaard?
	Ja, enkel de notatie is eenmalig (deels) gewijzigd.
3.2.4	Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers?
	Ja. Zie ook O.0.7.

III. Inhoudelijke criteria

4. Inhoudelijk criterium: Opname bevordert adoptie

Criterium: De opname op de lijst is een geschikt middel om de adoptie van de standaard te bevorderen.

Toelichting lijsten:

- a. Met de lijsten wil het College de adoptie van open standaarden bevorderen die voldoen aan de voorgaande criteria (open standaardisatieproces, toegevoegde waarde, draagvlak);
- b. Met de "pas toe of leg uit"-lijst beoogt het College dit soort standaarden verplichten als:
 1. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid beperkt is;
 2. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te stimuleren o.b.v. het "PToLU"-regime. (functie=stimuleren).
- c. Met de lijst met gangbare standaarden beoogt het College dit soort standaarden aan te bevelen als:
 1. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid reeds hoog is;
 2. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te informeren en daarmee onbedoelde afwijkende keuzes te voorkomen. (functie=informeren)

Vragen:

4.1	Opname op de lijst bevordert de adoptie van de standaard.
4.1.1	Is de "pas toe of leg uit"-lijst het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
	Ja. Volgens Information Dynamics gaat van erkenning van Metapatroon het signaal uit dat voor daadwerkelijke interoperabiliteit op de allang reële stelselschaal vooral een kwalitatieve vernieuwing van modelleermethode nodig is. Voor het overnemen van een methode die elders reeds als standaard 'bestaat,' is domweg geen tijd. Zeg ook maar dat Forum Standaardisatie een andersoortig initiatief moet nemen, te weten een ècht initiatief. Dan blijft het de vraag, of het resultaat ervan serieus genoeg genomen wordt om vervolgens van "adoptie" te kunnen spreken. Maar dat geldt voor alles dat op de standaardenlijst verschijnt. Aan het Forum mag het niet liggen. Zie verder het artikel Wat is een semantische standaard en hoe kan College Standaardisatie die vraag (anders) beantwoorden? (in: PrimaVera , working paper 2011-02, Amsterdam University, 2011) door P.E. Wisse.
4.1.2	Is de lijst met gangbare open standaarden het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
	Ja, Information Dynamics koestert een positieve verwachting. Zie ook III.4.1.1.

III. Inhoudelijke criteria: 4. Opname bevordert adoptie (vervolg)

4.2	Zijn er naast opname op de lijst aanvullende adoptie maatregelen nodig?
4.2.1	Is de inzet van aanvullende adoptie-instrumenten (communicatief, financieel, juridisch), door andere partijen dan het Forum/College Standaardisatie, noodzakelijk?
	Ja. Met voorrang, opleiding!

4.2.2	Kan een uitgebreid adoptieadvies van Forum Standaardisatie helpen bij het wegnemen van knelpunten in de adoptie?
	Ja, mits ook Forum Standaardisatie daarvoor positioneert wat stelselmatigheid allemaal inhoudt voor ontwerp tot en met beheer van infrastructurele voorzieningen voor informatieverkeer.

Verzending

Als u het aanmeldingsformulier zo volledig mogelijk heeft ingevuld, dan kunt u deze als bijlage versturen naar forumstandaardisatie@logius.nl

Gebruikt u dan als onderwerp: "Aanmelding standaard".

Na ontvangst van het formulier ontvangt u binnen 5 dagen een ontvangstbevestiging per e-mail.

Bedankt voor uw aanmelding!